

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

I følge adresseliste

Deres ref

Vår ref
12/1193

Dato
25.06.2013

Fastsettelsesbrev – forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord

Vi viser til vårt høringsbrev av 19. april 2013.

Landbruks- og matdepartementet har i dag fastsatt forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord, se vedlegg. Forskriften trer i kraft straks.

Departementet vil i det videre redegjøre for forskriftens endelige innhold, med bakgrunn i de innspill som ble mottatt i forbindelse med høringen av forskriftsutkastet.

Bakgrunn

Med henvisning til Prop. 122 S (2011–2012) Jordbruksoppgjøret 2012 – endringer i statsbudsjettet for 2012 m.m. 7.3.6, sendte departementet forslag til forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord på høring.

Høringsnotatet ble sendt til i underkant av 500 høringsinstanser (inkl. alle kommuner og fylkeskommuner). Departementet har mottatt høringsuttalelser fra til sammen 79 av disse, hvorav to av disse ikke hadde merknader til forslaget. Uttalelsene er gjort tilgjengelig på departementets hjemmesider.

Det generelle inntrykket fra høringen er at departementets forslag i det vesentlige er godt mottatt. Høringsinstansene er positive til at det innføres en et tilskudd til drenering.

Noen av høringsinstansene har hatt innvendinger mot enkelte av forslagene i høringsutkastet, og har foreslått endringer på bestemte punkter. Hovedtrekkene i høringsuttalelsene og departementets kommentarer til disse omtales nedenfor.

Høringsinstansenes syn

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener det er behov for å tydeliggjøre hvem som kan motta tilskudd til drenering og forholdet til produksjonstilskuddsforskriften.

En rekke av høringsinstansene herunder flere av fylkesmennene og kommunene samt Norges Bondelag mener at tilskuddet må gis til all fulldyrka jord. Norges Bondelag mener føringen fra teknisk jordbruksavtale ikke er formålstjenelig å trekke inn i forskriften og viser til at dyrka mark med dreneringsbehov, som har potensial for økt produksjon og mindre erosjon, må være berettiget tilskudd. Norges Bondelag, Romerike landbruksrådgivning, Landbrukskontoret for Hadeland samt Norsk landbruksrådgivning har påpekt at det ikke er samsvar mellom formålet med forskriften og vilkåret om at det omsøkte arealet må har vært grøftet tidligere.

Flere av fylkesmennene og kommunene mener kravet til miljøplan trinn 2 eller tilsvarende miljøinformasjon bør innarbeides som en del av søknadsskjemaet.

Mange av høringsinstansene, inkludert de fleste fylkesmennene og Bioforsk, mener det bør være krav til kartfesting av grøftene. I følge Bioforsk er det et økende problem både for den aktive gårdbrukeren og for forvaltningen at en ikke vet hvor drengrøftene er plassert. Fylkesmannen i Hedmark viser til at det bør stilles krav om kartfesting med GPS slik at det vil være enkelt å finne dem igjen for spyling og annet vedlikehold.

Et betydelig antall av høringsinstansene, herunder noen av fylkesmennene og en rekke av kommunene, har hatt kommentarer knyttet til forslaget § 4 første ledd, bestemmelsen som regulerer tilskuddssatsene. Innspillene dreier seg i all hovedsak om at satsene er for lave, både når det gjelder tilskudd per løpemeter og tilskudd per dekar. Norges Bondelag viser til at satsen per løpemeter bør heves og at satsen som er fastsatt per dekar må vurderes etter at man har høstet erfaringer.

Videre har det, primært fra kommunene, kommet mange innspill på bestemmelsens andre ledd som setter en grense for at beregnet tilskudd under 5000 kroner ikke vil kunne utbetales. Innspillene går primært på at grensen for minsteutbetaling er satt for høyt, men også at grensen sett i sammenheng med den lave satsen per løpemeter gjør at det i enkelte kommuner ikke vil være aktuelt å benytte seg av ordningen.

Noen fylkesmenn og kommuner har også påpekt at satsene burde stå i rundskriv.

Et fåtall av kommunene har kommentert at ordningen må gis tilbakevirkende kraft, slik at alle tiltak gjennomført i 2013 kan gis tilskudd.

Departementets vurdering

Departementet har på bakgrunn av innspillet knyttet til ordlyden i § 3 første ledd om tilskuddsmottaker og forholdet til produksjonstilskuddsforskriften sett på bestemmelsen på nytt. Departementet har i denne forbindelse kommet til at det ikke er behov for å stille krav til at leietaker av jordbruksareal oppfyller vilkårene i produksjonstilskuddsforskriften, og har endret ordlyden i bestemmelsens første ledd i tråd med dette. Dette tydeliggjør også at både eier av og foretak som leier jordbruksareal kan søke tilskudd til drenering.

Når det gjelder innspillene om at all dyrket mark med dreneringsbehov bør være omfattet av tilskuddsordningen viser departementet til at Stortinget gjennom proposisjonen om jordbruksoppgjøret 2012¹ har vedtatt at det bare er tidligere grøftet areal som skal være omfattet. En eventuell endring av denne avgrensningen vil dermed bare kunne skje gjennom et nytt stortingsvedtak. Departementet ser imidlertid at det ikke er helt samsvar mellom det foreslåtte formålet i forskriften og avgrensningen i vilkårsbestemmelsen. Ordlyden i formålsparagrafen er derfor endret for å gjenspeile avgrensningen som Stortinget har gitt.

Også når det gjelder kravet til miljøplan trinn 2 som er tatt inn som en del av bestemmelsens annet ledd, er dette vedtatt av Stortinget. Departementet vil presisere at kravet til miljøplan i denne sammenhengen bare omhandler det aktuelle arealet som det søkes om tilskudd til. Når det gjelder innspillene om at kravene til miljøinformasjon burde inngå i søknadsskjemaet, er departementet enig i at dette skal tilstrebes der det er mulig. Imidlertid er noen av kravene mer beskrivende og dermed vanskelige å innarbeide i et søknadsskjema. Statens landbruksforvaltning utarbeider søknadsskjema med retningslinjer og rundskriv som bl.a. vil utdype miljøkravene.

Departementet er enig med høringsinstansene i at kartfesting av grøftene vil kunne være viktig for i ettertid å foreta vedlikehold etc. Etter departementets syn er det viktig at ordningen er enkel å forvalte. Kartfesting er mindre viktig for det offentlige og departementet legger derfor ikke opp til en rapporteringsplikt knyttet til kartfesting. Det vil imidlertid, som bl.a. Fylkesmannen i Hedmark påpeker, være viktig for eierne/driverne av jordbruksarealet å vite hvor grøftene ligger og det anbefales derfor at foretaket tegner inn grøftene på kart, og at de evt. koordinatfestes.

Riksantikvaren har påpekt at ordlyden i bestemmelsens tredje ledd ikke samsvarer med ordlyden i kulturminneloven. Bestemmelsen er derfor endret i tråd med denne.

Når det gjelder bestemmelsen som omhandler beregning av tilskudd vil departementet vise til at avgrensningen til 1000 kroner per dekar er fastsatt av Stortinget under

¹ jf. Prop. 122 S (2011-2012)

behandlingen av jordbruksoppgjøret 2012. Tilskudd, der det ikke er snakk om systematisk grøfting, er imidlertid ikke omtalt i proposisjonen. Landbruks- og matdepartementet finner derfor å kunne imøtekomme de instansene som ønsker høyere støtteandel ved å øke tilskuddet per løpemeter grøft fra 10 til 15 kroner.

Også for minsteutbetalingen har departementet kommet til at det vil kunne være rimelig å senke denne fra 5000 kroner per søknad til 3000 kroner per søknad. Dette samsvarer også med minsteutbetalingen ved søknad om produksjonstilskudd.

Flere har spilt inn at satsene bør stå i rundskriv og ikke i denne forskriften. Til det vil departementet bemerke at det følger av forvaltningsloven at regler som gir rettigheter og plikter til privatpersoner per definisjon er å anse som forskrifter. Satsene (som gir slike rettigheter) må dermed reguleres i forskriften. Jordbruksavtalen har imidlertid i slike sammenhenger status som forskrift, og normalt ville departementet bare vist til denne avtalen når det gjelder utmålingsreglene. I denne saken er det imidlertid slik at verken sats per løpemeter eller minsteutbetaling fremkommer i jordbruksavtalen. For at ikke reglene om utmåling av tilskudd per dekar og reglene om utmåling av tilskudd per løpemeter skal være regulert i ulike dokumenter, har departementet derfor valgt å ta alle utmålingsreglene inn som en del av denne forskriften, selv om dette innebærer en satsen per dekar er regulert to steder.

Når det gjelder kulturminnemyndighetene og uttalelse fra disse, har departementet foreslått at kulturminnemyndighet skal uttale seg når tiltaket kan berøre interesser innenfor deres fagområder jf. forskriften § 7. Departementet vil til denne bestemmelsen bemerke at der kommunen er i tvil, er det viktig at kulturminnemyndigheten kontaktes. I følge Riksantikvaren bør kommunene være særlige oppmerksomme på at det er høyt potensial for funn ved gårdstun, åkerholmer og i vegetasjonsbelter langs jordekanter.

I den grad kulturminnemyndigheten bestemmer at søker må undersøke om tiltaket vil virke inn på automatisk fredete kulturminner vil det bli spørsmål om hvem som skal dekke kostnadene ved dette.

I kulturminneloven § 10 første ledd tredje punktum heter det: ” Ved mindre private tiltak skal staten etter departementets bestemmelse dekke utgiftene, helt eller delvis, dersom disse blir urimelig tyngende for tiltakshaveren.” Departementet i denne sammenheng er Miljøverndepartementet. Et grøftetiltak på under 100 da vil i denne sammenheng karakteriseres som et lite tiltak, og kostnader knyttet til eventuelle forundersøkelser etter forminner før grøfting dekkes av staten.

Når det gjelder spørsmålet om forskriften kan gis tilbakevirkende kraft, har departementet gjennom hele prosessen med forskriftsarbeidet vært tydelige på at tiltak påbegynt før forskriften trer i kraft ikke kan gis tilskudd. Dette er bl.a. begrunnet i at disse tiltakene ikke har blitt vurdert opp mot forskriftens vilkår. Departementet står fast

ved at det ikke kan innvilges tilskudd til tiltak som er påbegynt før tilsagn er gitt i henhold til denne forskriften.

Med hilsen

Anne Marie Glosli (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kristin Orlund
Avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer